

POSTANOWIENIE

Dnia 25 kwietnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

w sprawie z wniosku G. P.
przy uczestnictwie E. Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P.
o ustanowienie służebności przesyłu,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 25 kwietnia 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy
od postanowienia Sądu Okręgowego w P.
z dnia 10 czerwca 2016 r., sygn. akt XV Ca (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od wnioskodawcy na rzecz uczestnika kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym,

które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance wymienionej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej *prima facie*, bez konieczności głębszej analizy, sprzeczności orzeczenia z zasadniczymi i nie podlegającymi różnej wykładni przepisami albo jego wydania w wyniku oczywiście błędnej, widocznej bez głębszej analizy prawniczej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa. Natomiast skarżący przedstawiając, jako okoliczność uzasadniającą rozpoznanie skargi kasacyjnej „oczywiste naruszenie prawa” powinien wykazać kwalifikowany charakter tego naruszenia (por. m. in.: postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100, z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49, z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49).

Skonfrontowanie zaskarżonego orzeczenia z uzasadnieniem wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozwala na stwierdzenie, by skarga kasacyjna była oczywiście uzasadniona w wyżej wskazanym rozumieniu.

Oczywistej zasadności skargi skarżący upatrywał w uwzględnieniu przez Sąd Okręgowy z urzędu zarzutu zasiedzenia służebności gruntowej, z przyjęciem daty końcowej zasiedzenia na rok 2006 mimo, iż uczestnik reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, zgłaszając zarzut zasiedzenia, wskazał, że początek zasiedzenia służebności przesyłu należy liczyć od dnia 5 grudnia 1990 r., zaś koniec przypada na dzień 5 grudnia 2010 r., a co oznacza, że Sąd był władny rozpoznać wyłącznie zarzut zasiedzenia służebności przesyłu, a nie służebności gruntowej, co w ocenie skarżącego jest oczywiście nieprawidłowe i godzi w art. 321 k.p.c. Nadto skarżący oczywistą zasadność skargi wiąże z niewłaściwym zastosowaniem normy powstałej na skutek wykładni wykreowanej przez Sąd Najwyższy uchwałą wydaną w sprawie III CZP 89/08 do oceny stanu faktycznego sprzed jej wykreowania, tj. lat 1985-2006, co w jego ocenie stanowi

rażące naruszenie art. 3 k.c., Konstytucji RP oraz art. 1 Protokołu do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego konsekwentnie, zarówno na tle art. 33 dekretu z dnia 11 października 1946 r. - Prawo rzeczowe (Dz.U. Nr 57, poz. 319) jak i kodeksu cywilnego, dopuszczano możliwość istnienia służebności przesyłu, jako służebności gruntowej, pozwalającej na korzystanie ze znajdujących się na nieruchomości urządzeń przesyłowych przez przedsiębiorcę wykorzystującego je w swojej działalności gospodarczej (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 31 grudnia 1962 r., II CR 1006/62, OSPiKA 1964, poz. 91; uchwały Sądu Najwyższego z dnia 3 czerwca 1965 r., III CO 34/65, OSNC 1966, nr 7-8, poz. 109; z dnia 17 stycznia 2003 r., III CZP 79/02, OSNC 2003, nr 11, poz. 142 i z dnia 7 października 2008 r., III CZP 89/08, Biuletyn SN 2008, nr 10, s. 8). Potwierdzenie w orzecznictwie możliwości umownego i sądowego ustanowienia tego rodzaju służebności, pozwala ubiegać się o stwierdzenie jej zasiedzenia na podstawie art. 292 k.c. Stwierdził to dodatkowo Sąd Najwyższy po wprowadzeniu do kodeksu cywilnego konstrukcji prawnej służebności przesyłu wyjaśniając, że przed uregulowaniem w kodeksie cywilnym tej służebności (art. 305¹ - 305⁴) dopuszczalne było nabycie w drodze zasiedzenia służebności, odpowiadającej treści służebności przesyłu, na rzecz przedsiębiorstwa. Natomiast okres występowania na nieruchomości stanu faktycznego odpowiadającego treści służebności przesyłu przed wejściem w życie art. 305¹ - 305⁴ k.c. podlega doliczeniu do czasu posiadania wymaganego do zasiedzenia tej służebności (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2013 r., III CZP 18/13, OSNC 2013, nr 12, poz. 139). Skoro stanowisko zajęte przez Sąd Okręgowy odpowiada utrwalonej linii orzeczniczej Sądu Najwyższego nie może być traktowane, jako stanowiące konsekwencję jaskrawych błędów w wykładni prawa.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest również pogląd, iż dopuszczalne jest ustalenie faktu nabycia prawa przez zasiedzenie w innej sprawie niż w postępowaniu o zasiedzenie. Może mieć to miejsce niezależnie od podniesienia zarzutu zasiedzenia i jego mankamentów w zakresie oceny rodzaju prawa nabytego przez zasiedzenie i daty jego nabycia (por. m.in. uchwały Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 1951 r., ŁC 741/50, OSN 1951, nr 1, poz. 2, z dnia

20 marca 1969 r., III CZP 11/69, OSNCP 1969, z. 12, poz. 210 oraz z dnia 21 października 1994 r., III CZP 132/94, OSNC 1995, nr 2, poz. 35, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2008r., II CSK 389/08, nie publ.). Sąd rozpoznający sprawę o ustanowienie służebności przesyłu stosując z urzędu prawo materialne jest zobowiązany zbadać - w ramach zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego - czy przedsiębiorca przesyłowy nie ma tytułu prawnego do korzystania z infrastruktury przesyłowej, skoro jest to przesłanka materialnoprawna prowadząca do oddalenia wniosku. Nabycie prawa przez zasiedzenie następuje z mocy ustawy, o ile tylko zostaną spełnione wymagane przesłanki, bez względu na to, czy zainteresowany uzyskał deklaratoryjne orzeczenie sądu stwierdzającego nabycie tego prawa. Teza jakoby Sąd badając przesłanki materialnoprawne rozstrzygnięcia naruszył w sposób kwalifikowany art. 321 § 1 k.p.c. w związku z art. 13§2 k.p.c. nie znajduje, zatem uzasadnienia.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 520 § 3 w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. oraz § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 5 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804).